

Bijzondere determinaties...

verrassingen onder de kerstboom

In deze editie van Dierplagen Informatie kijken we terug op determinaties die te maken hebben met de Kerst. In deze periode worden veel houten versieringen in huis gehaald, met af en toe een onaangename verrassing.

Tekst: Bruce Schoelitz en Willy Budding, KAD

Mieren in kerststukje

Zodra kleine mieren aangetroffen worden, wordt vaak gedacht aan de faraomier (*Monomorium pharaonis* L.). In veel gevallen gaat het dan wel om een (sub)-tropische soort, maar niet specifiek om de faraomier. De kleine mieren die onlangs aangetroffen werden in een kerststukje, waren echter helemaal geen exoten uit warme gebieden, maar gewoon uit Nederland afkomstige bosslankmieren (*Temnothorax nylander* Förster).

Nest van *Temnothorax nylander* in eikel.
Foto: Fractality/CC-BY-2.0

Deze soort maakt nesten in verscheidene holten zoals in holle stengels, bijvoorbeeld van struikheide, pijpenstrootje en hondstong, in schors, takken, eikels en beukenootjes. De kolonies van de bosslankmier zijn klein en bestaan in Nederland uit zo'n vijftig tot honderd werksters. Navraag leerde ons dat het kerststuk was vervaardigd uit een tak die uit het bos was meegenomen. De mierenkolonie huisde hierin en de werksters zijn na binnenkomst in de woning op zoek gegaan naar voedsel. Het kerststuk is snel buiten in de kou gezet. Dat was gelukkig ook direct de juiste oplossing. Deze mieren kunnen zich in huis niet ontwikkelen op

een vergelijkbare manier als de faraomier of andere exotische soorten. Het opsporen en verwijderen van het nest is voldoende. Het gebruik van insecticiden is dan ook niet noodzakelijk of wenselijk. Van het kerststuk kon van achter het raam genoten worden.

Kevers uit de kerstboom?

De mensen die het volgende monster opstuurden werden een paar dagen voor Kerst opgeschrikt door de aanwezig-

heid van tientallen donkere plekken op het wit gestucte plafond. Bij nader onderzoek kwamen de bewoners erachter dat het beestjes waren. Aanvankelijk werd gedacht dat het fruitvliegen of boktorren waren die van het plafond naar beneden vielen.

Determinatie van de beestjes leerde ons dat het om de zachte hout-

wormkever (*Ernobius mollis* L.) ging. Deze klopkever (familie Anobiidae) is verwant aan de gewone houtwormkever. De larven leven in dood naaldhout en tasten alleen in meer of mindere mate gedroogd naald-

Onderzijde *Ernobius mollis*.
Foto: Siga/CC-BY-SA-3.0

hout met bast of bastresten aan. De larven vreten zowel in de bast als in het spint-hout, waardoor het boormeel van deze larven tweekleurig (geel en bruin) is.

De kerstboom werd ervan verdacht de bron te zijn, maar aangezien deze boom zonder kluit in de kamer stond, was deze te vers voor de larven om in te hebben kunnen ontwikkelen, verpoppen en uitvliegen. Door goed te zoeken naar andere mogelijke bronnen, vonden de bewoners uitvliegopeningen in openhaardhout.

Mijten in de kerstboom

Een ander monster dat opgestuurd werd, bevatte zeer kleine mijten. Volgens de bewoners liepen er heel veel van deze diertjes door de woning. Ook zij hadden het idee dat deze uit de kerstboom afkomstig waren. Ze hadden gelijk. De kleine diertjes (ongeveer 0,3 mm groot) waren spintmijten van de familie Tetranychidae. Het ging om sparrenspintmijten (*Oligonychus ununguis* Jacobi), die naast sparren ook dennen kunnen aantasten door zich met de sappen in de naalden te voeden met hun stekend-zuigende monddelen. De naalden verkleuren hierdoor van groen naar grijsgeel. Aangezien de mijten op naaldbomen ontwikkelen, verdween de overlast nadat de kerstboom verwijderd was.

De minuscule sparrenspintmijt *Oligonychus ununguis*.
Foto: Jarmo Holopainen